

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

VLAICU.

Cu sufletul încărcat de cea mai puternică emoție, am azistat la sborul lui Vlaicu, acest vultur falnic al neamului nostru.

Mașina de sburat, odată scoasă din hangar, se simția mai la largul ei; helicile se pun în mișcare, s'aude sgomotul motorului și mașina se

și din zeci de mii de piepturi, a isbucnit uraganul aclamărilor.

Aeroplanul oscilează în slavă, cu mișcări grațioase și sigure. Se ridică tot mai sus, bate recordul de *800 metri înălțime*, se vede acum ca o rândunea.

Apoi coboară; trece peste capetele noastre, auzim deslușit pârăitul motorului și aclamările sbucnesc ca o vijelie. Vlaicu aude, și face semn cu mâna... Emoția se descarcă acum, căci Vlaicu eră mai aproape; mai nainte cu câteva minute, când eră la înălțimi de sute de metri, aspectul eră mult prea sublim, decât să-l putem cuprinde în toată măreția lui.

Cu o întorsătură elegantă, aeroplanul scoboară în partea răsăriteană a Câmpului Libertății.

Mulțimea rupe cordonul, trece ca nebună înspre aeroplan, — cât p'aci să-l zdrobească — ridicând pe umeri pe

eroul văzduhului.

Cea mai fost pe urmă?

Imbrățișări, aclamări și răcnete, aglomerații... și lacrimi.

Erau isbucnirile unei emoții, ce nu se mai putea suprima; *beția* triumfului, mândria națională în fața unei manifestări de geniu... Au tresărit de sigur și cei patruzeci de mii în gropile lor, la această des-

cărcare de vijelie; la triumful acestui tinăr erou, care a încununat cu rotirea lui de aquilă câmpul Libertății și serbările culturale.

Vlaicule, salve!

Serbările dela Blaj ale Astrei.

Banchetul.

Pe la ceasurile 2 și jumătate se începe banchetul festiv, în pavilionul serbarilor din Curtea gimnaziului, la care iau parte pe lângă Arhierei peste 1000 de persoane, afară de lumea, care asistă în loje, de celea două părți, și în jur, în toată curtea gimnaziului. Sunt vre-o 4-5 rânduri de mese, nesfârșit de lungi. În frunte Exc. Sa Mitropolitul Mihályi, la dreapta Exc. Sa Mitropolitul Meșianu, apoi dl A. Bârseanu, Ilustritatea Sa Ep. Radu, P. S. Sa Dr. M. E. Cristea; la stânga P. S. Lor Ig. Papp, Hossu, comitele Szász, frații Mocioni, etc.

Lista de bucate a fost alcătuită în chipul următor:

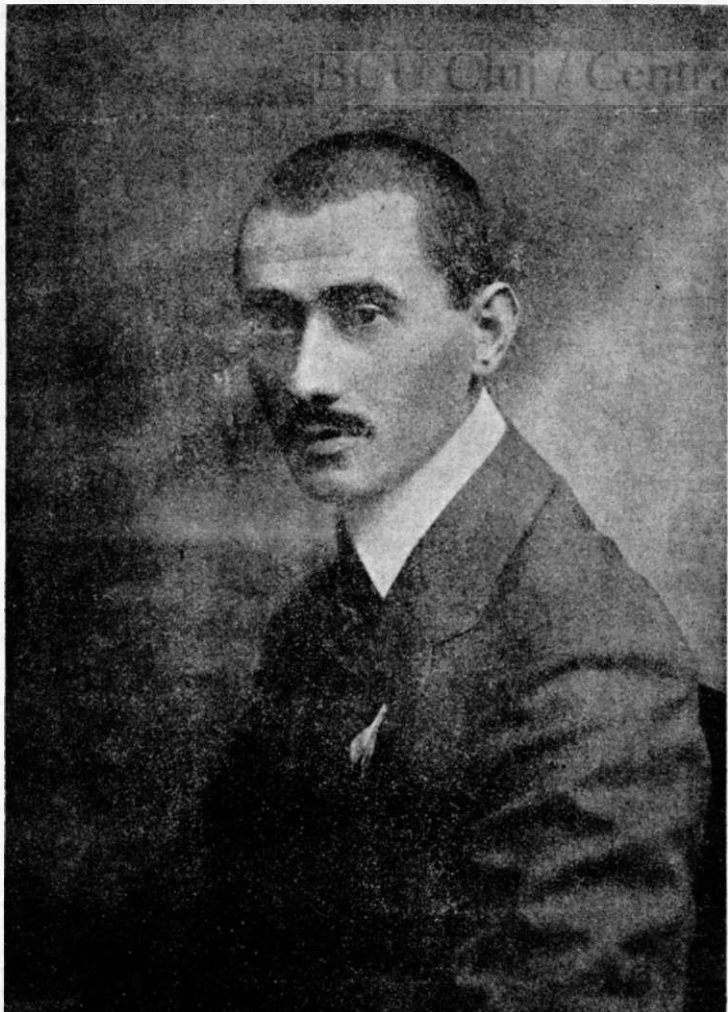
MENU:

Supă neagră.
Prăjituri.
Varză cu sarmaie.
Fripturi felurite.
Compoturi, salată.
Torte.
Poame.
Caș.
Cafea neagră.
05 l. vin de masă.
03 l. vin specialist.
Apă minerală.

Participă o mulțime de dame. La friptură se ridică dl Andreiu Bârseanu, și în cuvinte calde, închină pentru Maiestatea Sa Împăratul, la rostirea numelui căruia răsună cele mai entusiaste ovații. Muzica intonează solemn Imnul împărătesc. În locul al doilea dl V. Goldiș, toastează foarte frumos pentru Arhierei, cari sunt aclamați neîncetat.

Într'o clipă de însuflețire generală lumea se ridică în picioare, făcând să răsunе sărbătorește, înălțător, strofa:

Preoți cu crucea 'n frunte
Căci oastea e creștină,
care cucerește toate inimile.

așterne câmpului, ridicându-se aproape dintr'odată la înălțime de 30 metri.

A fost un gest grandios.

Cu inima palpitând de emoție, cu ochii plini de lacrimi urmăream paserea minunată. Pentru o clipă am rămas cutropiți de sublimul acestei biruințe; în cealaltă clipă ne-am asvârlit apoi pălăriile în aer,

I. P. Sf. Sa Mitropolitul Mețianu, răspunde călduros.

Excelența Sa Mitropolitul Mihályi închină pentru „Asociație“, asesorul N. Ivan pentru Administrație, comitele Szász urează călduros pentru înaintarea „Asociației“, la serbările înălțătoare, ale căreia spune, că reprezintă cu plăcere deosebită guvernul. Urmează deputatul Ștefan C. Pop, care vorbește puternic și însuflețitor pentru Societatea fondului de teatru. Venerabilul Gh. Pop de Băsești, în aclamarea mulțimei, pentru reprezentării poporului și puterea noastră de viață.

Spre ceasurile 6 Arhieriei se ridică și în aclamări nesfârșite se duc la reședință. Tinerimea cere cu însuflețire să audă pe poetul Goga, care închină în grai ales pentru Biserica și popor. E aclamat și pâr. protopop al Clujului dl Dr. Elie Dăianu. Vorbește frumos pentru cântăreții neamului, pentru poeți și artiști.

Conductul etnografic.

Lumea nu ieșise încă dela banchet, când larga piață a Blajului, croită de ochiul ager și înțelept al marelui Inocenție Clain înainte cu aproape două sute de ani, a început să se frământa de o mulțime mare de oameni. De sus, dinspre „șura vlădicului“ venea un sgomot neobișnuit, de glasuri multe, de glasuri vesele, de chiuituri și sunete de ceteri. Părea un vuet depărtat de oști, cari vin din zări depărtate, dela biruință.

Deodată Strada Tipografiei se umple de chiot și un mare steag albastru își flutură faldurile mărețe peste un râu de capete, peste o mare mulțime de flăcăi de ai noștri, cari vin în șiruri voinicești, câte patru, cu flori în pălării, cântând după ceterile, pe cari le poartă smei cu gătuși lungi. În frunte o tablă albă cu numele comunei. Mai pela mijloc, în șiruri drăguțe, fete mândre pășesc sfioase, dar cu inimă, în tactul muzicii, cu mănunchiuri de flori la brâu. Ici colo câte doi flăcăi cuprinși pe după cap, reamintesc frația de cruce din vremile bătrâne. Vin satele noastre din jur, aducând sănătatea lor înfloritoare și portul mândru de pe Târnavă, de pe Săcaș și mai din jos de pela Murăș, vin să ne reamintească vremuri trecute, de când au coborât întâi la Blaj Moșii lui Iancu, Murășenii lui Axente, Câmpia lui Moldovanu și toată suflarea românească, în anul de frământări cumplite, care a consfințit Blajul nostru pentru toate vremurile.

Iată, întâi vin Mihălțeni frumoși și mândrii, mulți de nu se mai sfârșesc și trec în jurul pieții, în uralele însuflețite.

Apoi Obreja, Cisteiul, Crăciunelul, Bucerdea, Tiurul și satele dinspre Secaș: Ohaba, Tău, Colibi, Beșinău, Henier, Roșia și Cergauele. Din sus, de pe Târnavă mare, Mânărade, Micăsasa, Glogovețul, Țapu. Apoi Veza, Ciufudul. Din spre Târnavă mică: Sâncelul, Pânadea, Bia, Iclodul, Spinii, Sânmiclăușul, Valea Sasului și Căpâlna. În fruntea tuturor dascălii, acești crainici ai culturii noastre, și preoții, smeriți apostoli cu inimile mari. Fiecare sat a venit cu ceterașul său, ici colo cu fluerăși dintre flăcăi.

Piața Blajului, unde sau îngrămădit datele în ordine frumoasă, a luat o înfăți-

șare grandioasă. O mare de cămeși cu alțițe, brănele și flamuri albastre la tot pasul, mândrele steaguri cari au dus la Vinț de-atâtea ori pe mirele iubit al satelor noastre din jur, pe Dr. Iuliu Marin. De jur împrejur cârturime din tot cuprinsul pământului locuit de Români. În deosebi asupra oaspeților din Regat țărâtimea noastră frumoasă și plină de vigoare a făcut o impresie covârșitoare. Eră greu pământul de atâta lume, la câteva zeci de mii de oameni. Atâta entuziasm nu s'a mai pomenit pe pământul Blajului din 48 încoace.

La tot pasul un sat întreg, cu hora lui. Nu vedeai decât pene de măghiran și de muscăți, săltând vioi, și flămuri undulate de boarea amurgului. Și chiote și cântece de fete prinse în roata horei. O splendidă sărbătoare a jocului și a portului nostru țărănesc.

Am văzut pe P. Sf. Sa Dr. M. E. Cristea, trecând printre grupuri și îmbărbătând pe flăcăii la horă.

Spre ceasurile 7. horele s'au spart și în aceeași ordine bună conductul s'a îndreptat spre grădina din Veza, unde pe livada de lângă cărare s'a încins o horă mare, o horă întinsă, de s'a oprit soarele, care ajunsese la asfințit, pe-o multe de stâncă din zare, și nu se îndură să se mai despartă de atâta frumseță... S'a jucat călușerul, de grupuri diferite și bătuta și alte jocuri naționale. Eră întunec deabinele și tot mai răsunau încă chiotele vesele ale voinicilor în vecinătatea răcoroasă a pădurii de peste Târnavă.

O mândră feerie a fost această sărbătoare a poporului, clipe înălțătoare, cari nu se uită niciodată.

Cuvântare

rostită la deschiderea Expoziției Culturale a Despărțământului Blaj de prezidentul comisiunii de expoziție

prof. Gavril Precup.

Domnule Prezident!

Înalt Preasfințiti Arhieriei!

Mărită adunare!

Veacul ce trăim este veac de emulație al neamurilor. Câmpul de bătaie sunt expozițiile, iar armele de luptă: rezultatele muncii intelectuale însoțită de energia fizică sub deosebitele ei forme. Poporul românesc de pe aceste plaiuri trăind în condiții puțin prielnice unei dezvoltări spre o viață civilizată, abia târziu a ajuns în situația de a se afirmă amăsurat aptitudinilor cu cari l-a dăruit Dumnezeu din belșug. — Legat de glie, toată energia și-a cheltuit-o pentru alții.

Trezit la viață înainte cu 157 ani prin schinteia învățăturilor răspândite din rostul unor cucernici călugări adăpostiți în aceste sfinte ziduri, încet cu încetul ia putere, crește și să întărește, la fel cu pomul acărui rădăcini dau de pământ bun și roditor. — Ajuns la conștiință tot mai mult își reclamă dreptul la viață creindu-și instituțiuni, cari să-l ajute a se instrui alături de celelalte popoare conlocuitoare, favorizate de soartă.

În deosebi sub scutul și la îndemnurile Asociațiunii, acărei semi-centenar

și serbăm astăzi își ia parte în aceasta direcție grea de urmat, dar singur mântuitoare.

Despărțământul Blaj — urmând acestor bune îndemnuri, a aranjat în încăperile acestor scumpe lăcașuri o expoziție, pe care o închină drept prinos Asociațiunii din prilejul adunării iubilare de astăzi. Expoziția ce am aranjat are caracter local; e numai a despărțământului.

Nu ne putem mândri cu paviloane arhitectonice, nici cu opere de știință și artă de valoare universală; nu cu ultimile rezultate pe țărâmul mecanicii și a electrotehnicii. Desvoltarea acestora reclamă alte împrejurări. Prea mare a fost sbuciumul vieții poporului nostru; prea mult i-au fost angajate puterile pentru alții, decât să aibă timp și mijloace pentru astfel de ocupațiuni. — Tot ce vă putem arăta e rezultatul trudei noastre, — muncă dreaptă din puterile noastre fără concursul nimănui. Paviloanele expozițiunii noastre sunt încăperile modeste ale școalelor noastre din Blaj, cari timp de 157 ani au ocrotit mii de generații. În aceste ziduri sfinte s'au pus temelii științei românești. Expoziția noastră e mărturie grăitoare de munca desfășurată în aceste școale.

Dle prezident! Înalt Preasfințiti Arhieriei! — Luându-o în primire, veți constată, că în preajma acestei sfinte mânăstiri s'au adăpostit călugări și profesori smeriți, cari cu scrisul lor au deșteptat la viață și conștiința națională obștea românească de pretutindenea, prezentându-ne lumii străine ca pe urmașii unui falnic popor. Ei au susținut cu îndărgire romanitatea neamului nostru. Veți vede, că școalele Blajului au dat bisericii românești un lung șir de arhieriei, cari au păstorit cu vrednicie Sionul românesc. Veți întâlni o serie de bărbați, cari toată agoniseala muncii lor și-au depus-o pe altarul culturii române; veți găsi bărbați, cari s'au afirmat cu destoinicie în înalte funcții de stat; veți vede, că bărbați, cari au ajuns a fi propagatorii culturii românești la frații noștri din Bucovina, România și Macedonia.

Expoziția ce veți cercetă vă va da probe de înaltele calități artistice cu cari e înzestrată țărâncea română. Vă va convinge de pasul spre cultură a damelor noastre din Blaj; va mărturisă de bogăția pământului muncit de țărâncei acestui despărțământ și de năzuințele noastre de emancipare economică. Pe urmă în expoziția noastră vi-să vă da prilej să luați act de înjghebarea unei clase de mijloc, care e chemată să păstreze caracterul de până aici al acestui cuib scump și temut.

Dat fiind, că izvorul și temelia vieții noastre culturale a fost și este biserica, înainte de a lua în primire acest modest prinos rugător, mă îndrept către Înalt Preasfințiti noștri arhieriei, cerând să-și verse cu prisosință binecuvântarea ce-rească asupra lucrărilor noastre.

Ci acestea în numele comitetului despărțământului Blaj predau cu supunere expoziția istorică culturală Dvtre Dle Prezident, rugându-vă, să o deschideți!

Cuvântul de deschidere

ținut de vice-prezidentul „Asociațiunii” Dl. ANDREI BĂRSEANU la adunarea jubilară din Blaj, din 15/28 August 1911.

(Continuare).

Principiile și convingerile, din care au pornit antecesorii noștri, când au hotărât, acum 50 de ani și ceva, întemeierea acestei societăți, se pot vedea mai bine din memorabila cuvântare, ținută cu acest prilej de marele Arhiepiscop Andreiu Șaguna. „Noi”, zice nemuritorul bărbat în acele momente însemnate, în care un viitor mai bun se părea, că zimbește și pentru mult cercatul nostru neam, „simțim în noi o putință de a ne perfecționa pe noi și pe ai noștri prin mijloacele libertății naționale, și spre a ajunge aceea, ne-am hotărât a ne consolida într'o asociațiune bine organizată, care-și face șieși de problemă promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sinul nației noastre”.

Iară mai jos urmează astfel: „Se poate, că cineva îmi va înfățișa starea cea strălucită a Romanilor vechi și monumentele cele strălucite ale măririi lor, de care țara noastră este plină, și asemănându-o cu starea noastră de astăzi, carea e destul de deplorabilă, va gândi: de ce să întreprindem un lucru mai mare spre spre cultivarea națională, deoarece este posibil, că va veni un timp barbar, care lucrările noastre le va nimici și degradă la stare de sclăvie?... Așa este; căci nime nu poate trage la îndoială, că aceea, ce odată s'a întâmplat în lume, nu s'ar putea întâmpla mai de multe ori. Totuș eu într'acolo mi dau păterea mea, că monumentele materiale ale unui period cult se pot nimici prin mâni barbare și o nație liberă se poate lipsi de libertate prin niște legi draconice; însă monumentele spirituale și moravurile cele morale, precum și valoarea lor rămân pentru toți timpii nerăsturnare, căci acestea sunt mai pre sus de orice putere silnică și fizică: de ele nu se poate atinge mâna barbarului; furul nu le poate fură; molile nu le pot mânca. Fiind așa-dară problema noastră a înaintă literatura, cultura, industria și agricultura națiunii noastre, adevărată a înaintă starea spirituală și materială a poporului nostru, vrem a deșteptă prin mijloace naționale facultățile, va să zică: cugetările cele se-

nine și serioase în poporul nostru, ca să cunoască ființa și destinația sa și să o știe întrebuiță spre tot binele precum și alte nații fac astăzi aceasta și precum este spiritul cel civilizator al secolului nostru; darurile lui vor garantă viitorul cel mai ferice al mult cercatei noastre națiuni și o vor feri de niște loviri ucigătoare de religia și iimba ei”.

Am reprodus din nou cuvintele acestea ale marelui bărbat, citate de atâtea ori, căci nicăiri nu aflăm înfățișate mai evident ideile, pornirile și aspirațiunile, ce trământau neamul nostru acum 50 de ani și din care a isvorit, între altele, și Asociația noastră jubilară.

Vulturul, ce fusese înlănțuit atâta vreme, își întinsese aripile, în care simția încă destulă putere, spre sfere mai senine, pe care le doriă cu atâta sete, de care tusesse ținut departe până acuma.

După debateri serioase de trei zile, la care luară parte bărbați ca Ioan Bran de Leményi, Ioan Alduleanu, George Bariț, Ioan Pușcariu, Iacob Bologa, Dr. Ioan Raț, Ioan Codru, Nicolaș Găetan, Ilie Măcelariu, Ioan Axente Severu, Ioan Hannia și alții, ideea, care planase până acum în aer ca o dorință, luă formă concretă. Noua instituțiune își aveă contururile sale bine determinate. În graiul rece al paragrafilor menirea nou-urzitei însoțiri se normă astfel: „Scopul Asociațiunii e înaintarea literaturii române și cultura poporului român în deosebitele ramuri prin studiu, elaborarea și edarea de opuri, prin prin premii și ștendii pentru diferețele specialități de știință și arte și alte asemenea”. Mijloacele materiale ale ei aveau să se compună din taxele anuale ale membrilor și din darurile, ce se sperau din partea binefăcătorilor. Ca membru puteă să fie orice persoană privată sau morală, dacă plătia taxa anuală de 5 fl. sau dacă depunea odată pentru totdeauna un capital, care să producă această sumă ca interese. Sediul cancelariei Asociațiunii aveă să fie Sibiuul.

Primind, în 6 Septemvrie 1861, proiectul acesta de statute, cu o singură modificare, aprobarea Maiestății Sale, a bunului nostru Monarh, marele episcop Andreiu Șaguna, căruia i-se împărtășise rezoluțiunea împăratească, se și grăbi a chemă adunarea de înaugurare și constituire a noiei însoțiri pe ziua de 23 Octom. v. al aceluiaș an.

Ne putem închipui, cu câtă bucurie și cu câtă însuflețire s'a ținut

această memorabilă adunare, care a durat cu totul 4 zile și la începutul căreia Marele Arhiepiscop a rostit următoarele cuvinte, isvorite din adâncul inimei sale: „Iată, domnilor, a sosit ziua cea dorită pentru înființarea unei Asociațiuni, care să aibă de problemă „literatura română și cultura poporului român!...” Mărturisesc sincer convingerea mea, că eu problema Asociațiunii noastre o caracterizez pre cât de nobilă și frumoasă și unică în felul său astăzi în întreaga noastră națiune din toate părțile, unde se află ea, pe atâta și de serioasă și grea, pentru că cere o perseveranță de fer și un sacrificiu din inimă”.

Și a terminat cu des repetata, dar în veci frumoasa și mișcătoarea metaforă: „Masa dulceni maicii noastre este pregătită pentru oaspeți mulți; maica noastră a fost până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum înainte se îmbracă în haină de nuntă și poștește la masă pe toți fiii săi, ca să strălucescă și ea în casa sa și să înoiască pre fiii săi, precum se înnoiesc tinerețele vulturelui!”

Și chemarea marelui Arhiepiscop nu rămase zadarnică. La această adunare se înscrieră 212 membri, între cari 9 fundatori, încassându-se cu totul suma de 7028 fl. 40 cr. și 2 galbeni. Prima temelie materială a noiei însoțiri, pe care Timoteiu Cipariu în clasica sa vorbire o numește „un razim al naționalității române”, o puseră cei doi Arhiepiscopi, contribuind Alexandru Șterca Șuluț, care se afla în călătorie, suma de 2000 fl., iar Episcopul Andreiu Șaguna 1050 fl. Intre membri aflăm aproape pe toți fruntașii români din Ardeal din acea vreme, fără deosebire de confesiune și de poziție socială: preoți și mireni, funcționari și profesori, proprietari și neguțători. Până și alumnii din seminarul metropolitan din Blaj contribue cu suma de 43 fl. 40 cr.

Dar nu numai în Ardeal fu întâmpinată tânăra însoțire culturală cu însuflețire, ci înactivarea ei fu salutată cu bucurie și în celelalte ținuturi locuite de Români. Nobilul Andreiu Mocioni de Foen felicită pe cei adunați, trimițând suma de 200 fl. Marele binefăcător Emanuil Gozdu pe atunci comite suprem al comitatului Caransebeșului, trimite de asemenea salutările sale, promițând, că va intra în șirul membrilor fundatori și va stărui pentru înaintarea tinerei instituțiuni. Tot cu aceeași

însuflețire salută noua însoțire vrednicul Eudoxiu Hurmuzachi din Bucovina și mult meritatul Ioan Maiorescu din Țara Românească, care se anunță ca membru pe sine și pe fiul său.

Astfel trebuie să dăm toată dreptatea nemuritorului Timotei Cipariu, când în discursul său de deschidere dela adunarea generală din Sibiu, din anul 1881, zice: „Asociațiunea a fost înființată prin zelul, stăruința și patriotismul general al tuturor bărbaților de inimă și devotament.»

Tot cu asemenea armonie se făcu și constituirea tinerei însoțiri, alegându-se președinte Episcopul Andreiu Șaguna, care avuse partea leului la întemeierea ei, ca vice-președinte eruditul Timoteiu Cipariu, al cărui clasic discurs electrizase pe pe cei adunați, ca prim-secretar mult meritatul George Bariț, care, cu hărnicia-i caracteristică, nu întârziă a desfășura un program întreg de acțiune pentru societatea nou-înființată, de cassier neguțătorul sibiian Antonin Bechnitz, de controlor Ioan Pinciu, proprietar în Rășinari, ca arhivar și bibliotecar Visarion Roman, învățător și redactor tot din Rășinari, iar ca membri în comitet: Ilie Măcelariu, Ioan Axente Sever, canonicul Constantin Păpălvi, consilierul financiar Petru Manu, protopopul și profesorul seminarial Ioan Hannia, care, resignând în cursul ședinței, fu înlocuit cu consilierul școlar Drul Pavel Vasici, preotul din Rășinari Sava Popovici-Barcianu, protopopul brașovean Ioan Popasu, protosinzelul Nicolae Popoa, consilierul Iacob Bologa, directorul gimnazial Gavril Muntean din Brașov, profesorul Ioan Antonelli din Blaj și avocatul sibiian Dr. Ioan Nemeș.

Așa căpătă ființă și-si putu începe binecuvântata sa activitate Asociația noastră jubilară: prin însuflețirea și colaborarea tuturor Românilor de inimă din aceea vreme, prin armonia sufletelor, prin unitatea voințelor, — dovadă și pildă pentru toate timpurile, că lucrurile mari se pot face numai prin bună înțelegere frățească, prin încredere reciprocă, prin purcedere solidară, și că atunci, când e vorba de interesele superioare ale neamului, orice ziduri despărțitoare trebuie să cadă, orice ambiții și jicniri personale, întemeiate sau închipuite, trebuie să dispară, orice interes personal sau de clică trebuie dat la o parte, ca astfel un singur punct

luminător să țintuiască toate privirile și sufletele: *binele și înaintarea neamului, din care facem parte!*

Am stăruit ceva mai mult asupra modului cum s'a întemeiat Asociația noastră, de oarece acest moment din viața ei este tot așa de însemnat, ca și ziua nașterii pentru un individ și de oarece tocmai pentru serbarea acestui moment ne-am adunat cu toții astăzi aici.

Ar urmă acum să povetesc, cum s'au început și cum au urmat timp de 5 decenii lucrările însoțirii noastre: cum conducătorii ei, văzând lipsa cea mare de intelectuali, lipsă simțită cu deosebire în deceniul 1860—1870, când viața publică oferiă și Românilor atâtea cariere, — ajutoră un număr însemnat de tineri să urmeze și să termine cursurile secundare și superioare; cum, ceva mai târziu, convingându-se de necesitatea formării unei clase mijlocii la poporul nostru, sprijiniră un număr tot așa de mare de ucenici și de calte, așezați la diferite meserii, precum și câțiva tineri, cari urmau școalele de comerț; cum ajutoră în diferite rânduri mai multe școli lipsite de mijloace; cum, voind să îndeplinească scopurile literare ale „Asociațiunei“, premiară și publicară câte-va lucrări premiară și publicară câteva lucrări literare și de știință, și totodată, începând din a. 1868, editară foaia „Transilvania“, care, cu deosebire sub neobosita și stăruitoare conducere a mult meritatului Gheorghe Bariț, dete la iveală un material istoric prețios; cum, spre acelaș scop, după câte-va încercări zadarnice, se organizară în a. 1900 secțiunile științifice și literare, menite să deă mână de ajutor Comitetului central în cestiuile de specialitate și în genere să urmărească și să sprijinească mișcarea noastră literară, contribuind în acelaș timp la popularizarea științelor; cum, având în vedere chemarea însămnată a femeii în societate, Asociația noastră înființă în a. 1886 cu mari jertfe materiale școala civilă de fete din Sibiu, școală menită să deă copilelor noastre o creștere solidă românească și care în timpul de 25 de ani, de când există, și-a și îndeplinit în chipul cel mai strălucit menirea sa; cum, pentru adunarea și păstrarea amintirilor istorice ale neamului nostru, precum și pentru cunoașterea feliului de viață și a aplecărilor artistice ale poporului nostru, s'a creat în anii din

urmă un Muzeu istoric și etnografic, adăpostit într'un edificiu propriu, muzeu, care și până acum cuprinde destule lucruri vrednice de văzut și care sperăm, că se va desvoltă și mai mult în viitor; cum, încetul cu încetul, s'au format, cu deosebire prin daruri dela societăți și dela particulari, o modestă bibliotecă, care stă la dispoziția publicului și care de prezent numără peste 6000 opuri în 7600 volume, 6600 broșuri și 27 hărți; cum pentru desvoltarea spiritului de asociație la poporul nostru și pentru inaugurarea agriculturii, indnstriei și artei s'au întocmit câteva expoziții mai mari și mai mici, dintre cele mai însemnate au fost cele din anii 1862, 1881 și 1905; cum, pentru luminarea publicului nostru dela orașe și dela sate, s'a ținut un număr însămnat de conferențe și prelegeri populare; cum, în deosebi pentru luminarea sătenilor noștri, s'a dat la iveală o colecție anumită de cărțile, iar pe seama tinerimii a început a se publică acum mai pe urmă o modestă „Bibliotecă a tineretului“; cum la inițiativa Asociației noastre a început a se formă, cu deosebire în timpul din urmă un număr oare-care de însoțiri economice și culturale, cum s'au făcut și se fac încercări a deprinde cu cetitul și cu scrisul pe cei neștiutori de carte; cum în sfârșit Asociația noastră a căutat să-si îndeplinească menirea sa de diferite căi, în consonanță cu statutele sale, în timpul celor 50 de ani de când viază, sub conducerea neuitaților președinți: Andreiu Șaguna și Vasile Ladislau Pop, Iacob Bologa și Timoteiu Cipariu, Gheorghe Bariț, Dr. Alexandru Mocsonyi și Iosif Sterca Șuluț, precum și a prepozitului capitular Ioan Micu Moldovan, pe care ne simțim fericiți. că-l putem salută în mijlocul nostru, „întreg, cinstit, sănătos“, — și a tovarășilor de muncă, trecuți în hotarele vecinicii sau aflători în viață.

A tractă însă mai pe larg lucrurile acestea, ar trece peste cadrele unei festivități, ca cea de astăzi și ar obosi de bună seamă paciența D-Voastră, și așa, poate, prea obosită.

(Va urmă).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responsabil: Augustin Gruția